

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

51. An in consecratione Episcopali contrahatur ab Episcopo matrimonium spirituale cum Ecclesia? Vnde translatio Episcopi ex una Ecclesia ad aliam nequit fieri absque licentia Pontificis, & absque ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

hac quo Ordines possunt celebrari, vt expressè definitur
 2. cap. Presbyter, & docet ibi Gloss. Panorm. & Inno-
 cent. numero 1. Atvilla numer. 10. D. Anton. supra
 Syluester Ordo 2. quest. 5. Angel. Ordo 1. numero 14.
 Heniquez ibi. Nota iterum, quod si suppleretur ali-
 quis actus, debent iterari orationes actui annexæ.
 Syluester Ordo 1. quest. 10. Innocent. supr. num. 2.
 Vnde si facta est iniunctio, & non dicta oratio, vel
 e contra est vtumque repetendum, quia, non sunt
 actus diuisi, cum in oratione fiat mentio de vtroque,
 sed se habent sicut materia, & forma. Sic Innocent.
 ibi num. 3. Panorm. num. 2. Tabien. Ordo 2. quest. 5.
 D. Anton. supr. Syluest. Ordo 2. quest. 12. Rosella
 Ordo 2. num. 8. Et tandem, quod si altera manus
 iniuncta est, & dicta oratio, non debet iterari, sed de-
 bet inungi alia manus cum oratione, & vbi in ea di-
 citur manus in plurali debet dici manus in singulari.
 Sic Panorm. supra num. 2. Innocent. num. 3. Tabien.
 Ordo quest. 5. Syluester Ordo 2. quest. 10. Rosella
 Ordo 2. num. 8. D. Anton. vbi supra. Si verò pars
 orationis est omisa; est tota iteranda, vt bene
 Syluest. Tabien. Panorm. ibi.

6. Et ex prædictis in casibus contingentibus potest
 quis respondere quando aliquid esset supplendum
 in consecratione Episcopali.

7. Sed quid dicendum si Episcopus consecrandus
 defecerit ex aliquo deliquo, vt timebamus in consecra-
 tione nostri Parris D. Alexandri. Porro facta ab
 Eminentiſſ. Cardinali Domino meo Franciotto:
 tunc respondi perficiendam fore sequenti die Domi-
 nico, incipiendo ex loco vbi relicta fuit: & hoc est
 doctrina ad ducta à Bernal. de Sacram. disp. 47. sect. 4.
 num. 8. vbi sic ait: Patrialis caremonia vnus totalis
 Ordinationis dari potest tempore aliquo licet longo
 priusquam alia caremonia eiusdem Ordinis adhi-
 beatur, quoniam illa pars ritè peracta perseverat mor-
 taliter in subiecto, donec ponatur alia, & compleatur
 caremonia. Ita colligitur ex cap. Presbyter, cit. & est
 communis Doctorum sensus. Ita ille.

RESOL. LI.

An in consecratione Episcopali contrahatur ab Episcopo
 matrimonium spirituale cum Ecclesia.

Vnde translatio Episcopi ex vna Ecclesia ad aliam ne-
 quit fieri absque licentia Pontificis, & absque iusta
 causa. Ex p. 1. tr. 1. Res. 51.

Respondendo affirmatiuè: Dico itaque inter
 Episcopum, & Ecclesiam, cuius est Episco-
 pus, quamuis ab Infidelibus occupatam, esse matri-
 monium seu vinculum: tradunt Euaristus Episc. 2.
 cap. 2. Calistus Episc. 2. cap. 3. & refertur in can. sicut alterius
 ex p. 7. q. 1. & Innocentius III. in cap. Inter corpora-
 lia de translat. Episcoporum. Matrimonium autem hoc
 inchoatur electione, & fit ratum confirmatione, &
 consumitur consecratione, quamuis non omnino
 absque possessione, & dissolui nequit absque licentia
 Pontificis habitus ad id vicem Dei, vt constat ex
 Innocentio III. vbi supra, neque absque aliqua iusta
 causa. Vnde translatio Episcopi ex vna Ecclesia ad
 aliam (quæ non fit absque dissolutione prioris vin-
 culi) nequit fieri absque licentia Pontificis, & absque
 iusta causa, de quo videri potest Vasquez disp. 241. &
 Hurtadus de Sacramento Ordinis, difficult. 4. Probat
 hoc matrimonium inter Episcopum, & Ecclesiam
 ex Canon. [Inter corporalia de translatione Episco-
 porum,] vbi dubitari non debet, quia omnipotens Deus
 spirituale coniugium, quod est inter Episcopum, &
 Ecclesiam suo tantum iudicio seruauit dissoluendum,

Tom. IV.

& cap. nisi cum pridem: de renunciat. ibi. Propter la-
 boris angustias, aut persecutionis incurus non debet
 deserere sponsam tuam, defigendo manum apud ex-
 traneum te fide media copulasti. Hinc Hostiens. in d.
 cap. Inter corporalia de translat. num. 18. verè ergo
 (inquit) non solum dignus est spirituale, matrimo-
 nium, quàm carnale, honorabilius, atque spiritua-
 liter fecundius, salubrius, atque securius, sed firmius
 in aliquo sensu. Hic Euaristus, qui floruit anno 112.
 Episc. 2. de Episcopis electis ad Episcopos Gallie sic
 ait: Ipse enim (id est Christus) est sponsus, & Eccle-
 sia sponsa, cuius filij nos sumus; & ideo vnum patrem
 habemus Deum in cælis, Sacerdotes verò vice Chri-
 sti legatione funguntur in Ecclesia; & sicut ei con-
 iuncta est sponsa, sed est in Ecclesia, sic Episcopi con-
 iunguntur Ecclesie vniciuque proportionem suam, &
 sicut vir non debet negligere vxorem suam, sed dili-
 gere & iuste custodire, & amare, atque prudenter re-
 gere; sic Episcopus & multo magis custodire, & ama-
 re, atque prudenter regere debet Ecclesiam, & velut
 vxor, quæ sub manu est viri, obedire debet viro suo
 eumque diligere: & amare vt animam suam debet
 quia illud fit carnaliter, hoc spiritualiter. Plura in
 hoc argumento congerit summus Pontifex, quæ si
 lubet, poterunt facili negotio è cit. loco Episc. peti,
 quæ habetur 1. 10. Conciliorum, vbi de Euar. Papa VI.

2. Nota tamen, quod rectè Suarez tom. 3. de reliq.
 lib. 1. cap. 16. num. 2. monuit comparationem inter
 hæc coniugia, nempe spiritualia carnalia non esse per
 similitudinem, seu continentiam vniuocam, sed
 per quandam proportionalitatem; etenim matrimo-
 nium carnale solo coniugum perficitur consensu, vt
 fit ratum, secus spirituale, quod præter electionem,
 atque acceptionem confirmationem Pontificis indiget,
 vt ex eodem capitulo Inter corporalia; & cap. licet de
 translat. Constat præterea, carnale matrimonium
 per vsum confirmatur contrahentium, quod coniugij
 vinculum maiorem subit indissolubilitatem, è com-
 muni Doctorum consensu, Catholicaque doctrina: at
 spirituale, vt modò dicebam nihil firmitatis maioris
 habet per consecrationem. Insuper matrimonium
 carnale consummatum; neque Papæ dissolui potest au-
 thoritate: quos enim Deus coniungit homo non se-
 parat: Secus spirituale, auctore Pontificis dissolu-
 bile.

3. Nec obstat dicere, matrimonium spirituale
 consistere minimè posse inter Episcopum titulare, &
 Ecclesiam in partibus infidelium existentem; ergo
 de ratione Episcopatus non est ratio coniugij; Andreas
 Freyhüb in disput. Lipsica, fusili ausus est fundamen-
 to asserere huiusmodi non esse veros Episcopos, quod
 in Concilio Chalcedonensi art. 15. can. 6. statutum
 sit, nullum absque Ecclesia in Episcopum ordinan-
 dum esse, & manuum impositionem absque certa
 Ecclesia nullam esse. Cæterum (vt bene Vasq. disp. 241.
 cap. 1. num. 6.) Canon citatus non modò de presby-
 teris, verum de Diaconis, ac de quibuscunque in
 Ecclesiastico gradu constitutis loquitur. At errat pro-
 fectò Andreas Freyhüb putans idem esse ablutum ab
 omni Ecclesia vel absque omni Ecclesia ordinari in
 Episcopum atque ordinari ad Ecclesiam impeditam:
 nam eos qui hæc ratione ordinantur error est asserere
 non esse Episcopos, quos vt tales agnoscit Tridentin.
 sess. 14. cap. 2. de reformat. docetque modum, quo mini-
 strare debent; & sicut qui antequam ciuitas capere-
 tur ab hostibus, verè illius erat Antistes; ita ead-
 dem capta, non priuatur ordine Episcopali. Quòd si è
 vita deceat, ille qui sufficitur, verum cum Ecclesia
 destituta Pastore, etiam ab inimicis detenta, spirituale
 iniret matrimonium, quam teneretur adire, atque ad-
 ministrare, si quando è captiuitate illa emergeret.

G g 2 Quapro

Quapropter in litteris, quas vocant dimissorias, seu expeditionis, eis tantum, non aliis Ecclesias expeditas habentibus Pontifex Maximus iniungit, vt ad Ecclesias sibi commissas se conferant, non quasi statim ad illas incedas obligare illos velit, quarum nulla est spes conuersionis, vel spiritualis profectus sed moueantur spiritualis matrimonij vinculo teneri ad residentiam, earumque conuersionem, & curam statim, atque ab hostili fuerint iugo libera, licet in praesentia ob periculum excusentur, quod tamen nonnulli fortes Episcopi propria constanter posthabita vita per summam charitatem adiuuare: sic Bartholomaeus Bononiensis auctore Leandro Bononiensi in libr. de viris illustrib. Et haec omnia obseruat Gerunda de Episcopo, tom. 2. lib. 8. disp. 10. per totam, vbi probat late Episcopatum esse spirituale coniugium cum sit Ecclesia, & in quo sita essentia matrimonij inter Episcopum & Ecclesiam; & an Episcopatus qua spirituale matrimonium est; dicendus sit Sacramentum, de quo statim infra.

RESOL. LII.

An Episcopus existens in peccato mortali peccet mortaliter, non solum quatenus suscipit Sacramentum Ordinis, sed etiam quatenus contrahit matrimonium cum Ecclesia?

Et quid est sentiendum de matrimonio carnali contracto in peccato mortali? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 52.

Sup. hoc carnali matrimonio. in tom. 2. tr. 6. Ref. 119. & eursim cum eodē Leandro tantum hic citato in alia Ref. eius primae not.

§. 1. **V**idebitur affirmatiue respondendum. Probatur, quia qui contrahit matrimonium carnale in peccato mortali peccat mortaliter, vt probat ex multis, me etiam citato Leander de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 5. quast. 11. Ergo, & qui contrahit matrimonium spirituale. Nec obstat dicere, quod matrimonium carnale sit Sacramentum: nam vt probat Gerunda tom. 2. lib. 8. disp. 10. num. 12. Episcopatus qua spirituale matrimonium modo suo dicendum erit Sacramentum, pro quo suppono Sacramentum dupliciter sumi posse, lato modo pro quocunque signo rei factae diuinitus instituto. Secundo proprie pro re, vel caeremonia diuinitus nobis data, quae quidem si vt communis sumatur, etiam se extendens ad Sacramenta veteris legis, solum habet rationem signi verae sanctitatis, & gratiae, vel ab eo non collatae, quod colligo ex Vasquez tom. 2. in 3. p. disp. 128. Hoc supposito, assero Episcopatum qua spirituale matrimonium est, aliquo pacto rationem habere Sacramenti. Primo modo quia, quatenus coniugium spirituale inter Antititem sponsum, & Ecclesiam sponfam spiritualis est signum vnionis, & vinculi perpetui inter Christum, & Ecclesiam, de quo possunt a fortiori pronunciari verba Pauli ad Ephes. 5. *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & Ecclesia.* Cum Episcopus vicem gerens Christi Summi Sacerdotis, & Episcopi animarum nostrarum Ecclesiae particulari se coniungat. Hinc, & secundo modo rationem etiam sibi vindicare constat, cum sit signum efficax gratiae, & characteris quem imprimit, quod eo censu dictum volo, non quasi nouum characterem, nouamque gratiam imprimi, atque infundi contendam, per hoc Sacramentum quatenus coniugium spirituale est, quatenus ordo facer, sed eandem gratiam per hoc Sacramentum multipliciter dari; etenim per illud, vt Ordo Sacer est, gratia significatur, & conferitur instar sanctitatis requisitae ad suprema Episcopalia munera exercenda per auxilia illis proportionata, ab eoque gratia significante requisita. At verò, vbi spirituale matrimonium est, gratiam significat, & confert per modum

vnionis, & spiritualis nexus vinculi, & coniugij quo Episcopus, & Ecclesia coniunguntur, siue spirituales filios producendos, atque educandos, prolemque Christianis Sacramentis, legibus, & moribus imbuendam, siue ad perpetuitatem huiusmodi declarandam, summandamque, siue ad admirabilem vnionem diuini Verbi cum humanitate firmam, omnique expertem mutationis adumbrandam, siue hoc ipsum insolubile coniugium Christi vniuersali cum Ecclesia sua sponsa, cui adhærebit vsque ad consummationem saeculi, dum erimus in via, & postmodum in caelesti patria per aeternitatem. Hoc ipsam de Charactere dico: nam vt Ordo Sacer illum imprimit, quo signatur, & significatur Antistes tanquam minister famulus, & suo modo seruus honoratus, an dispensator. At verò coniugium spirituale characterem imprimit Episcopatus, quo insignitur Episcopus, in sponsum intercedente consecratione, vt mox declarabitur, quod sicut ex Hostiens. & Abb. iudicabam, non inuenitur in corporali coniugio, cui vel ex hoc ipso praestat.

2. Nec aduersus superius dicta valet dicere: Ergo plura Sacramenta habebimus in Ecclesia, & non septem: nam respondeo, hoc coniugium spirituale à nobis asseri esse Sacramentum non quasi distinctum à Sacramento Ordinis, sed Episcopatum dicimus non modo rationem subire Sacramenti, quatenus Ordo facer est, & quidem in omni rigore, sed aliquo etiam pacto, quatenus spirituale coniugium est cum Ecclesia.

3. His suppositis ex Gerunda ad dubium propositum ipse num. 10. sic respondet; *Peccare existimus Episcopum, si Sacramentum proprium Episcopatus consecrationis susciperet absque debita dispositione: ac verò quatenus Episcopatus etiam rationem aliquo pacto subdit Sacramenti in ratione matrimonij, nec quando suam habet firmitatem, nõdumque perpetuum natura sua, solimque dependentem ab absoluta Pontificis potestate: sed quando per impressionem characteris omnimodo censetur perfectum, cum quo, & infunditur gratia, & deinceps auxilia ad illum ordinem exercendum, & gratiam, & proportionata etiam auxilia ad matrimonium obeundum rite contractum. Quamobrem tunc si obicem poneret, atque in peccato esset, peccaret sane peccato sacrilegij, vno quidem numerico, formalitates vero distinctas habente malitia, quatenus contra effectum Sacramenti proprie sumpti in ratione Ordinis: & aliquoties accepti in rationem matrimonij spiritualis. Ita ille, & ego.*

RESOL. LIII.

An si aliquis non Sacerdos consecraretur Episcopus, consecratio esset inualida?

Et obseruatur, quod quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter sacros Ordines, scilicet ante B. Gregorium, nullus Subdiaconus poterat ad Episcopatum promoveri absque Papa dispensatione, sed non potest.

Et additur, quod nullus assumitur ad Ecclesiam Cathedrali, nisi habeat sacrum Ordinem.

Idem est dicendum de Archiepiscopis, Patriarchis, & Primatibus. Ex part. 12. tract. 1. Ref. 63.

§. 1. **Q**uod est quaerere, an consecrationis Episcopalis substantia per se Iure diuino ordinem sacerdotalem, requirat; an verò solum ex Ecclesiae praecocepto id postulet; duae sunt opiniones, teste Coarctuaria lib. 1. variar. resolut. cap. 10. num. 15. Prima ferè communi Canonici iuris Interpretum consensu recepta est, cum ordinem sola iuris, & praecocepta Canonica